

Συγκριτική μελέτη για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων (authorities) στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και Κύπρου.

Αθηνά Παντή-Παντούδη, email: athinapanti@gmail.com

Σαράντος Κατιδάκης, email: sarantos@ionio.gr

*Εργαστήριο Ψηφιακών Βιβλιοθηκών και Ηλεκτρονικής Δημοσίευσης,
Τμήμα Αρχαιολογίας-Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο.*

Περίληψη

Οι εγγραφές καθιερωμένων όρων παίζουν σημαντικό ρόλο στην ακαδημαϊκή βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Εξετάσαμε αναλυτικά την κάθε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη της Ελλάδας και Κύπρου, σε ότι έχει σχέση με το αντικείμενο της επεξεργασίας των εγγραφών καθιερωμένων όρων και παραθέτουμε τα αποτελέσματά της.

Παρατηρήσαμε την διαφορετικότητα στην ποιότητα των εγγραφών σε κάθε βιβλιοθήκη και ο σημαντικότερος λόγος οφείλεται, στο ότι υφίστανται διαφορετικές ή καθόλου πολιτικές, προκαλώντας έντονη ανομοιογένεια μεταξύ των εγγραφών και κατά συνέπεια δυσκολία στην ενιαία διαχείρισή τους. Επιπλέον, επισημαίναμε τους παράγοντες που επηρεάζουν την κάθε βιβλιοθήκη χωριστά, όπως είναι το μέγεθος, το λογισμικό, η διάταξη, κλπ. Τα κυριότερα συμπεράσματα της έρευνας αναφέρονται στο ότι είναι σημαντική η εκπαίδευση και εξειδίκευση του προσωπικού, η εφαρμογή των προτύπων, η δημιουργία δίγλωσσου θεματικού καταλόγου σε όλες τις βιβλιοθήκες και η υποστήριξη των συστημάτων. Ακόμη, θεωρείται αναγκαία η συνεργασία των βιβλιοθηκών και η συνέχιση των δράσεων του Συλλογικού Καταλόγου, η δημιουργία του Εθνικού Αρχείου Καθιερωμένων Όρων και η σύνταξη Κοινής Πολιτικής για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων. Διαπιστώσαμε ότι η υποστελέχωση των βιβλιοθηκών επιτείνει την κατάσταση και θα πρέπει να ενδυναμωθεί η υπηρεσία της εξειδικευμένης τήρησης των καθιερωμένων όρων, καθώς και να ενισχυθεί η συνεργασία με προμηθευτές για την απόκτηση έτοιμων εγγραφών καθιερωμένων όρων.

Λέξεις-κλειδιά:

Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, Ελλάδα και Κύπρος, εγγραφές καθιερωμένων όρων, επίπεδο ανάπτυξης των καθιερωμένων, ποιοτική έρευνα

Abstract

Authorities play an important role in the academic library community. We analyze each academic library in Greece and Cyprus, in regard to processing their authority records and report the results.

We observed the difference in the quality of records in each library. The most important reason for creating authority records with high diversity in quality was the different policies, if any, and difficulty in their management. Moreover, we consider the factors that affect each library individually, such as its size, software, data format, etc. The main conclusions from the survey refer to the importance of training and specialization of the library staff, the adoption of standards, the creation of a bilingual subject catalog in all libraries and the support of the library systems. Furthermore, it is necessary to continue the collaboration among libraries and the activities of the Union Catalog, to create a national authority file and to agree on a common Policy for authority records. We found out the understaffing of library worsens the current situation and we should strengthen the service of keeping authorities and improve our cooperation with suppliers to obtain authority records.

Keywords:

Academic libraries, Greece and Cyprus, authority records, level development of authorities, qualitative research

Εισαγωγή

Στόχος της εργασίας είναι η αποτύπωση και βελτίωση της σημερινής κατάστασης στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και της Κύπρου, όσον αφορά στην ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων. Ειδικότερα, πραγματοποιούμε συγκριτική μελέτη, καταγράφοντας τα πρότυπα, τον τρόπο και το επίπεδο ανάπτυξης των εγγραφών καθιερωμένων όρων, καθώς και τα βήματα/διαδικασίες που ακολουθούνται ανά βιβλιοθήκη. Επιπλέον, μετράμε την ποιότητα των εγγραφών καθιερωμένων όρων.

Αρχικά, παρουσιάζουμε τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την υλοποίηση της έρευνας στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Ακόμη, αναφέραμε ενδεικτικά τις ενότητες που συμπεριλαμβάνουν τις σημαντικότερες πληροφορίες της αναλυτικής έκθεσης κάθε βιβλιοθήκης των ΑΕΙ και ΤΕΙ αντίστοιχα, σχετικά με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων. Στη συνέχεια, εξετάσαμε τα αποτελέσματα της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήσαμε αναλυτική έκθεση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από

τις βιβλιοθήκες και παρουσιάσαμε τις ανάλογες συσχετίσεις, μέσα από την αναπαράσταση σε διαγράμματα. Έτσι, σε πίνακα καταγράψαμε το επίπεδο και τα πεδία που καταχωρούνται στις εγγραφές καθιερωμένων όρων ανά βιβλιοθήκη και παρουσιάσαμε το επίπεδο ανάπτυξής τους ανά κατηγορία. Η εργασία ολοκληρώνεται με συμπεράσματα και προτάσεις.

Η παρούσα εργασία αποτελεί έκθεση των κυριότερων συμπερασμάτων από την διπλωματική εργασία¹, η οποία περιλαμβάνει αναλυτικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο για κάθε βιβλιοθήκη χωριστά. Ξεκινά με τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ΑΕΙ, συνεχίζει με τις βιβλιοθήκες των ΤΕΙ και ολοκληρώνει με τις βιβλιοθήκες που δεν αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων. Σε κάθε βιβλιοθήκη, εξετάζονται σε χωριστές ενότητες το προσωπικό και οι τρόποι ανάπτυξης των εγγραφών καθιερωμένων όρων, οι θεματικές επικεφαλίδες, τα πεδία ανάπτυξης εγγραφών καθιερωμένων όρων και παραδείγματα αυτών, η διάταξη και το λογισμικό και κάποιες επιπρόσθετες πληροφορίες. Σχετική έρευνα, για τον έλεγχο των εγγραφών καθιερωμένων όρων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες του εξωτερικού, έχει σημειωθεί στη Νότια Αφρική και στις ΗΠΑ, ενώ έχουν γραφτεί αρκετές μεμονωμένες μελέτες που αντιστοιχούν στις Εθνικές βιβλιοθήκες των χωρών: Ρωσία, Κίνα, Ιαπωνία, Αυστραλία και Γερμανία.

1. Μεθοδολογία έρευνας

Για τη δημιουργία και ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων συντάξαμε ένα ερωτηματολόγιο και στη συνέχεια το αποστείλαμε σε όλες τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και Κύπρου, προκειμένου να καταγράψουμε αναλυτικά την κατάσταση που επικρατεί σήμερα σε κάθε ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη.

1.1. Μεθοδολογία (Στόχος)

Για την σύνταξη του ερωτηματολογίου απαιτείται πολύ καλή γνώση των βιβλιοθηκονομικών προτύπων, καθώς και πρακτική εφαρμογή πάνω στις εγγραφές καθιερωμένων όρων για την καλύτερη κατανόηση του θέματος. Με τα ερωτηματολόγια, συγκεντρώσαμε τα απαιτούμενα στοιχεία σχετικά με τις εγγραφές καθιερωμένων όρων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, επιτυγχάνοντας τα ακόλουθα αποτελέσματα:

¹ Διπλωματική εργασία 2009. Διαθέσιμο στο: http://dlib.ionio.gr/mtheses/Panti_authorities.doc

1. Καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης σχετικά με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες
2. Συγκριτική μελέτη για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων
3. Αξιολόγηση επιπέδου των εγγραφών καθιερωμένων όρων ανά βιβλιοθήκη²
4. Δημιουργία επαφών και στοιχείων επικοινωνίας των ατόμων που είναι υπεύθυνοι για το συγκεκριμένο θέμα
5. Ανάπτυξη συνεργασίας με τον ΣΚΕΑΒ³ για την καλύτερη απόδοση των εγγραφών καθιερωμένων όρων.

1.2. Τα στάδια της έρευνας με ερωτηματολόγιο

1.2.1. Προ-έρευνα

Για την καλύτερη κατανόηση των εγγραφών καθιερωμένων όρων ζητήσαμε αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτών από όλες τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Ακόμη, εξετάσαμε τις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών για πιθανή εύρεση πολιτικής και χρησιμοποιήσαμε τον δημόσιο κατάλογο 'Online Public Access Catalog' (OPAC) της κάθε βιβλιοθήκης. Επειδή δεν υπάρχει πρόσβαση στις εγγραφές καθιερωμένων όρων, παρά μόνο στη βιβλιοθήκη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, χρειάστηκε να αποθηκευτούν ή να εκτυπωθούν παραδείγματα αυτών από ορισμένες βιβλιοθήκες που υπήρχε η δυνατότητα.

1.2.2. Σύνταξη του σχεδίου του ερωτηματολογίου

Για ποιοτική αξιολόγηση έγιναν ερωτήσεις κλειστού τύπου. Ωστόσο, δεν έλειψε και η δυνατότητα επιλογής «άλλο/α/ες/οι» σε ορισμένες ερωτήσεις στην περίπτωση που δεν ίσχυαν οι ερωτήσεις που αποδόθηκαν. Οι ερωτήσεις χωρίστηκαν σε έξι (6) ενότητες. Η κάθε ενότητα αποτελείται από ερωτήσεις της ίδιας θεματικής κατηγορίας (π.χ. θεματικές επικεφαλίδες, επίπεδο των εγγραφών καθιερωμένων όρων, διάταξη, λογισμικό, κ.λπ.). Εκτιμήσαμε καταρχήν, το ανάλογο επίπεδο με δείκτες από το 1 έως το 5 (κατώτερο, κατώτερο→μεσαίο, μεσαίο, μεσαίο→πλήρες, πλήρες. Επιπλέον, δόθηκαν και παραδείγματα εγγραφών καθιερωμένων όρων σε διάταξη UNIMARC και MARC

² Εκτίμηση με βάση τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου, τις συζητήσεις με τις βιβλιοθήκες και τις εγγραφές καθιερωμένων όρων που αποστέιλανε.

³ ΣΚΕΑΒ, www.unioncatalog.gr (Ημερομηνία πρόσβασης στις 14/5/2010).

21. Όμως, για την καλύτερη αξιολόγηση του επιπέδου των εγγραφών καθιερωμένων όρων ζητήσαμε και αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτών.

1.2.2. Εγκυρότητα των απαντήσεων και ανάλυση αποτελεσμάτων

Αρχικά, εντοπίσαμε το αρμόδιο πρόσωπο που ασχολείται με την εργασία των εγγραφών καθιερωμένων όρων και αποστείλαμε το ερωτηματολόγιο σε κάθε βιβλιοθήκη. Επακολούθησε η επεξεργασία των ερωτήσεων και απαντήσεων. Για το καθένα ερωτηματολόγιο δημιουργήσαμε μια συγκεντρωτική φόρμα με όλες τις ερωτήσεις και απαντήσεις, καθώς επίσης και διάφορες ερωτήσεις και σχόλια, με σκοπό να απαντηθούν από τον ερωτώμενο. Επικοινωνία υπήρξε ακόμη και με τις βιβλιοθήκες που δεν αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων, για να συζητηθούν και να καταγραφούν οι λόγοι που δεν προχώρησαν στην εργασία αυτή. Ιδιαίτερη προσοχή δώσαμε στα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα των εγγραφών καθιερωμένων όρων, ώστε να εκτιμηθεί το επίπεδο ανάπτυξης τους ανά βιβλιοθήκη. Στις βιβλιοθήκες που δεν έστειλαν αρκετά παραδείγματα εγγραφών δεν ήταν εύκολο να αξιολογηθεί το επίπεδο. Όμως, ζητήθηκαν και μετέπειτα δόθηκαν περισσότερες εγγραφές και συζητήθηκαν τα πεδία που χρησιμοποιούνται. Στη συνέχεια συντάξαμε την έκθεση της έρευνας.

2. Αποτελέσματα επιλεγμένων ερωτήσεων

2.1. Αναλυτική έκθεση των αποτελεσμάτων

Οι 43 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και Κύπρου είναι:

43 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	ΑΕΙ	ΤΕΙ	ΑΛΛΕΣ
Ελλάδα	23	15	2
Κύπρος	2	1	
Σύνολο	25	16	2

Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε στις 43 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδος και της Κύπρου, συμπεριλαμβάνοντας την ΕΒΕ και την Ακαδημία Αθηνών, τη χρονική περίοδο Απρίλιος-Μάιος 2009. Συγκεκριμένα, απαντήθηκαν όλα τα ερωτηματολόγια με παραδείγματα εγγραφών καθιερωμένων όρων για κάθε βιβλιοθήκη χωριστά. Από τις 43 βιβλιοθήκες, οι

30 έδωσαν θετική απάντηση, ότι δηλαδή αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων ενώ οι υπόλοιπες 13 δήλωσαν ότι δεν αναπτύσσουν. Από τις (13) οι δέκα (10) είναι βιβλιοθήκες των ΤΕΙ και οι τρεις (3) αντίστοιχα των ΑΕΙ. Οι βασικότεροι λόγοι μη ανάπτυξης των εγγραφών καθιερωμένων όρων είναι οι εξής: έλλειψη προσωπικού, τεχνικά προβλήματα ή αναβάθμιση του συστήματος, εισαγωγή μόνο βιβλιογραφικών εγγραφών και αναδρομική καταλογογράφηση. Υπάρχουν περιπτώσεις που είναι στα άμεσα σχέδιά τους, ξεκινώντας με τις ξενόγλωσσες θεματικές επικεφαλίδες.

43 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	ΑΕΙ	ΤΕΙ	ΑΛΛΕΣ	Άθροισμα
Αναπτύσσουν ΕΚΟ	22	6	2	30
Δεν αναπτύσσουν ΕΚΟ	3	10		13
Σύνολο	25	16	2	43

2.2. Συγκεντρωτική έκθεση στοιχείων

Οι παρακάτω συσχετίσεις αναφέρονται στις 30 ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες που αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων. Οι υπόλοιπες 13 βιβλιοθήκες (3 ΑΕΙ/10 ΤΕΙ) που δεν αναπτύσσουν, δεν συμπεριλαμβάνονται στη συγκεντρωτική έκθεση που ακολουθεί. Παρουσιάσαμε τα σημαντικότερα αποτελέσματα από τις ερωτήσεις/απαντήσεις του ερωτηματολογίου με τους κυριότερους παράγοντες που τα επηρεάζουν.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 3 – Για την κατάρτιση προσωπικού

21 βιβλιοθήκες (70%) διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων, ενώ 9 βιβλιοθήκες (30%) δεν διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 4 – Για το μέγεθος προσωπικού στους καθιερωμένους όρους

Α) 1 βιβλιοθήκη (3,3%) που διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων δηλώνει ότι το προσωπικό αυτό απασχολείται, μεταξύ άλλων βιβλιοθηκονομικών εργασιών, με την ανάπτυξή τους.

Β) 14 βιβλιοθήκες (46,6%) δηλώνουν ότι το προσωπικό που αναπτύσσει εγγραφές καθιερωμένων όρων συμπεριλαμβάνει όλα τα άτομα που εργάζονται

στο Τμήμα Βιβλιογραφικής Επεξεργασίας. Από τις 14, μόνο οι 7 βιβλιοθήκες (23,3%) διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ οι υπόλοιπες 7 (23,3%) όχι.

Γ) 14 βιβλιοθήκες (46,6%) δηλώνουν ότι τα άτομα που αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων εργάζονται στο Τμήμα Βιβλιογραφικής Επεξεργασίας, αλλά μόνο ένα μέρος του προσωπικού απασχολείται με την ανάπτυξή τους. Από τις 14, οι 12 (39,9%) διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ οι υπόλοιπες 2 (6,6%) όχι.

Δ) 1 βιβλιοθήκη (3,3%) διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων και συγκεκριμένα 1 άτομο απασχολείται αποκλειστικά με την ανάπτυξή τους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των βιβλιοθηκών που αναπτύσσουν εγγραφές καθιερωμένων όρων διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό. Εξειδικευμένο προσωπικό παρατηρείται κυρίως όταν μόνο ένα μέρος του απασχολείται με την ανάπτυξή τους, ενώ εργάζεται στο Τμήμα Βιβλ/κής Επεξεργασίας, καθώς επίσης και όταν το προσωπικό απασχολείται αποκλειστικά με την συγκεκριμένη εργασία. Επικρατούν δύο διαφορετικές απόψεις:

- Η βιβλιοθήκη θεωρεί ότι όλα τα άτομα που εργάζονται στο Τμήμα Βιβλ/κής Επεξεργασίας είναι υπεύθυνα και για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων. Δηλαδή, μετά από την ολοκλήρωση κάθε βιβλιογραφικής εγγραφής δημιουργούν και τα αντίστοιχα 'authority records'.
- Η βιβλιοθήκη θεωρεί ότι μόνο ένα μέρος του προσωπικού θα πρέπει να απασχολείται με την συγκεκριμένη βιβλιοθηκονομική εργασία.

Το γεγονός ότι μόνο 1 άτομο απασχολείται αποκλειστικά με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων οφείλεται στο γεγονός ότι το μέγεθος της βιβλιοθήκης είναι μεγάλο, αλλά και το προσωπικό που διαθέτει είναι περισσότερο από άλλες βιβλιοθήκες και μπορεί να καλύπτει θέση εργασίας μόνο για την εργασία αυτή.

Ο Πίνακας 1 αποτελείται από τη διάταξη και το λογισμικό της κάθε βιβλιοθήκης, το προσωπικό που απασχολείται με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων και το επίπεδο των εγγραφών καθιερωμένων όρων που αναπτύσσουν οι 30 βιβλιοθήκες. Οι βιβλιοθήκες που αναπτύσσουν σε πλήρες επίπεδο τις εγγραφές τους είναι του ΑΠΘ, της ΕΒΕ και του ΠΑΜΑΚ. Παρατηρήσαμε ότι και οι 3 βιβλιοθήκες διαθέτουν λογισμικό Horizon και οι 2 από αυτές χρησιμοποιούν διάταξη MARC 21.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΑΕΙ/ΤΕΙ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ*	ΑΡΙΘΜΟΣ ΧΡΗΣΤΩΝ*	ΕΞΕΙΔ/ΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	Α*	Β**	Γ**	Δ***	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΟ
ΑΚΑΔ. ΑΘΗΝΩΝ	UNIMARC	ADVANCE			1 ΑΤΟΜΟ			X		2
ΑΣΚΤ	UNIMARC	ADVANCE	44.756	1.605	2 ΑΤΟΜΑ			X		3
ΑΠΘ	MARC 21	HORIZON	1.342.694	82.581	1 ΑΤΟΜΟ				X	5
ΓΠΑ	UNIMARC/ MARC 21	ALEPH	40.621	2.759	3 ΑΤΟΜΑ		X			4
ΔΠΘ	UNIMARC	ADVANCE	333.839	13.993	6 ΑΤΟΜΑ			X		1
ΕΒΕ	UNIMARC	HORIZON	-	-	7 ΑΤΟΜΑ			X		5
ΕΚΠΑ	UNIMARC	HORIZON	270.970	27.217	ΌΧΙ		X			1
ΕΜΠ	UNIMARC	ALEPH	193.369	14.046	3 ΑΤΟΜΑ			X		4
ΕΑΠ	UNIMARC	ADVANCE	38.237		ΝΑΙ			X		3
ΙΟΝΙΟ	UNIMARC	ADVANCE	88.366	1.683	ΌΧΙ			X		3
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ	UNIMARC	ADVANCE	169.981	15.550	ΌΧΙ			X		1
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ	UNIMARC	ADVANCE		-	1 ΑΤΟΜΟ	X				1
ΑΙΓΑΙΟΥ	UNIMARC	ADVANCE	144.554	9.752	6 ΑΤΟΜΑ		X			1
ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	UNIMARC	ADVANCE		-	2 ΑΤΟΜΑ		X			1
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	UNIMARC	ADVANCE	111.978	8.184	ΌΧΙ		X			2
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	UNIMARC	HORIZON	-	13.449	ΌΧΙ		X			2
ΠΑΜΑΚ	MARC 21	HORIZON	119.724	7.656	1 ΑΤΟΜΟ			X		5
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	MARC 21	HORIZON	66.152	20.896	ΌΧΙ		X			2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	UNIMARC	ADVANCE			2 ΑΤΟΜΑ			X		1
ΠΑΝΤΕΙΟ	UNIMARC	ADVANCE	89.294	16.620	ΌΧΙ		X			4
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	UNIMARC	ADVANCE	98.747	3.239	ΌΧΙ (2 ΑΤΟΜΑ)		X			3
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ	UNIMARC	HORIZON	18.976	1.033	4 ΑΤΟΜΑ		X			3
ΑΝΟΙΚΤΟ ΚΥΠΡΟΥ	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ			2 ΑΤΟΜΑ		X			1
ΚΥΠΡΟΥ ⁴	UNIMARC	ADVANCE	-	-	1 ΑΤΟΜΟ			X		2
ΑΤΕΙΘ	MARC 21	VIRTUA	93.653	20.411	3 ΑΤΟΜΑ			X		4
ΗΠΕΙΡΟΥ	UNIMARC	ADVANCE	60.256	8.810	2 ΑΤΟΜΑ			X		3
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ	26.764	8.756	1 ΑΤΟΜΟ			X		2
ΛΑΜΙΑΣ	UNIMARC	ADVANCE	23.901	4.300	ΌΧΙ		X			1
ΛΑΡΙΣΑΣ	UNIMARC	HORIZON	42.699	13.808	5 ΑΤΟΜΑ		X			1
ΠΑΤΡΑΣ	UNIMARC	ΑΒΕΚΤ	7.724	-	ΝΑΙ		X			1

Πίνακας 1: Διάταξη, λογισμικό & προσωπικό κάθε βιβλιοθήκης

⁴ Πανεπιστήμιο Κύπρου: Όλο το Τμ. Βιβλιογραφικής Επεξεργασίας αναπτύσσει εγγραφές καθιερωμένων όρων, αλλά ένα άτομο είναι υπεύθυνο για το αρχείο τους, την ανάπτυξη διγλωσσων εγγραφών, τις παραπομπές και τις απαραίτητες διορθώσεις.

* Στατιστικά στοιχεία της ΜΟΠΑΒ⁵ (2007).

** Α: Απασχολείται, μεταξύ άλλων βιβλιοθηκονομικών εργασιών με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων.

*** Β: Όλα τα άτομα που εργάζονται στο Τμήμα Βιβλιογραφικής Επεξεργασίας.

**** Γ: Μέρος του Τμ. Βιβλιογραφικής Επεξεργασίας απασχολείται με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων.

***** Δ: Απασχολείται αποκλειστικά με την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 5 – Για τους κανόνες

Για την καθιέρωση σε ονόματα φυσικών προσώπων, συλλογικών οργάνων, συνεδρίων και τίτλων οι 19 βιβλιοθήκες (63,3%) συμβουλευόνται τους AACR2R, ενώ οι υπόλοιπες 3 (10%) τους LCRIs. Οι 8 (26,6%) από τις 30 βιβλιοθήκες συμβουλευόνται τους AACR2R & LCRIs.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 6 και 8 - Για τις κατηγορίες & πεδία ανάπτυξης καθιερωμένων όρων

Οι ερωτήσεις 6 και 8 αφορούν την ανάπτυξη εγγραφών καθιερωμένων όρων σε ονόματα και τίτλους και σε γεωγραφικά ονόματα. Με βάση αυτές τις εγγραφές που αποστέιλαν, κατατάσσουμε τις βιβλιοθήκες σε 5 επίπεδα. Οι **11/30 βιβλιοθήκες (36,6%)** που ανήκουν στο επίπεδο (1) δεν αναπτύσσουν καθόλου γεωγραφικά ονόματα. Οι **6/30 βιβλιοθήκες (19,9%)** που βρίσκονται στο επίπεδο (2) δεν ακολουθούν όλες τις απαραίτητες πηγές και δεν χρησιμοποιούν καθόλου τους κανόνες 'LCRIs'. Εξαιρείται η βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου που χρησιμοποιεί όλα τα απαιτούμενα πρότυπα και ακολουθεί διάφορες πληροφοριακές πηγές, όπως είναι οι εγκυκλοπαίδειες, το διαδίκτυο, κλπ. Οι **6/30 βιβλιοθήκες (19,9%)** που ανήκουν στο μεσαίο επίπεδο (3) χρησιμοποιούν τους κανόνες LCRIs, αλλά δεν ακολουθούν πολλές πληροφοριακές πηγές. Οι **4/30 βιβλιοθήκες (13,3%)** που βρίσκονται στο μεσαίο προς πλήρες επίπεδο (4), φαίνεται ότι ακολουθούν όσο το δυνατόν πιστά τα βιβλιοθηκονομικά πρότυπα, χωρίς βέβαια να χρησιμοποιούν πολλές πληροφοριακές πηγές. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί, ότι η βιβλιοθήκη της Παντείου βρίσκεται στο επίπεδο (4) μόνο για την ανάπτυξη των θεματικών όρων. Το ίδιο ισχύει και για τη βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ και συγκεκριμένα μόνο για τα ελληνικά θέματα. Οι βιβλιοθήκες που ανήκουν στο πλήρες επίπεδο (5) είναι **τρεις (9,9%)** και συμπεραίνεται, ότι ακολουθούν όλες τις απαραίτητες

⁵ ΜΟΠΑΒ, www.monab.gr (Ημερομηνία πρόσβασης: 14/5/2010).

πηγές και χρησιμοποιούν πολύτιμα εργαλεία για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων (πχ. εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, διαδίκτυο, βάσεις για καθιέρωση των γεωγραφικών ονομάτων, κλπ.). Επιπλέον, διακρίνεται η ομοιομορφία που υπάρχει στις εγγραφές καθώς και η πληρότητα στην ανάπτυξή τους.

Ο Πίνακας 2 αποτελείται από το επίπεδο των εγγραφών καθιερωμένων όρων που αναπτύσσουν οι 30 βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβάνοντας τα πεδία που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξή τους, ανάλογα με τη διάταξη της κάθε βιβλιοθήκης. Το Διάγραμμα 1 αναφέρεται στις 30 βιβλιοθήκες, καταγράφοντας αναλυτικά το επίπεδο ανάπτυξης των εγγραφών καθιερωμένων όρων σε επικεφαλίδες φυσικών προσώπων, συλλογικών οργάνων, συνεδρίων, γεωγραφικών ονομάτων, σειρών, ομοιόμορφων τίτλων, ονομάτων/τίτλων και θεμάτων. Οι τιμές κυμαίνονται από το 1 έως το 5 και βασίζονται στα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα εγγραφών που στάλθηκαν από τις βιβλιοθήκες.

ΠΕΔΙΑ																		
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΔΕΙΓΜΕΤΑ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΧΟ	UNIMARC										MARC 21						
		410X- 510X	210X	300	305	310	330	801	810	810X	110X	260	360	040	670	680	610X	710X
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ		x	x					x										
ΑΕΚΤ	*	x	x	x	x		x	x										
ΑΠΘ		x									x	x	x	x	x	x	x	x
ΓΠΑ**		x	x						x			x	x	x				
ΔΠΘ		x	x															
ΕΒΕ		x	x	x	x	x	x	x	x	x								
ΕΚΠΑ		x	x					x										
ΕΜΠ		x	x					x	x									x***
ΕΑΠ		x	x															
ΙΟΝΙΟ		x	x	x			x	x										x
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ		x	x															
ΠΑΝΔΙΟΝΙΣΤΕΙΟ		x	x															
ΑΙΓΑΙΟΥ		x	x															
ΔΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		x	x					x										
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		x	x					x										
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		x	x					x										
ΠΑΜΑΚ		x									x	x	x	x	x	x	x	x
ΠΕΡΑΧΩΣ		x									x							
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ			x															
ΠΑΝΘΕΩ	****	x	x	x			x	x										x
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ		x	x					x	x									
ΧΑΡΟΚΟΠΕΟ		x	x						x									
ΑΝΟΙΚΤΟ ΚΥΠΡΟΥ			x															
ΚΥΠΡΟΥ		x	x															
ΑΤΕΘ		x									x		x				x	
ΗΠΕΡΟΥ		x	x	x				x										
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ			x															
ΛΑΜΙΑΣ			x					x										
ΛΑΡΙΣΣΑΣ		x	x															
ΠΑΤΡΑΣ			x															

Πίνακας 2: Επίπεδο και πεδία που καταχωρούνται στις εγγραφές καθιερωμένων όρων ανά βιβλιοθήκη

* Τα θέματα τέχνης αναπτύσσονται σε πλήρες επίπεδο.

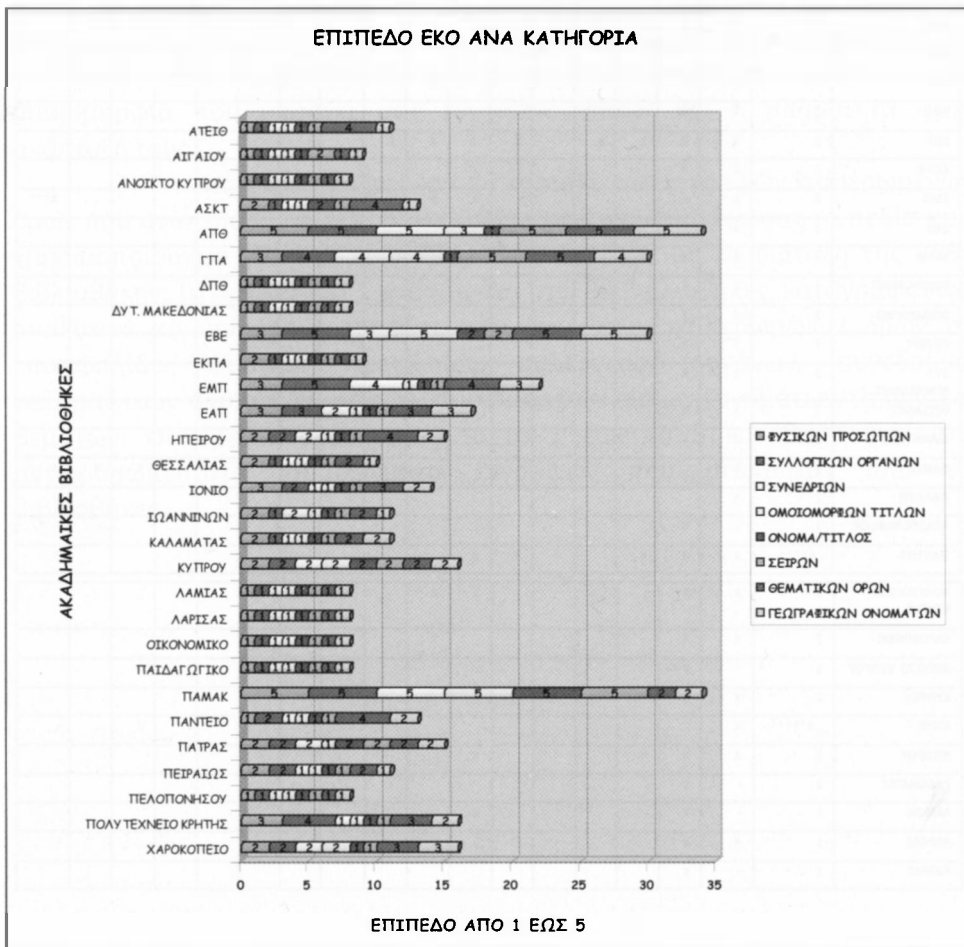
** Οι θεματικές επικεφαλίδες καθιερώνονται σε διάταξη MARC21 και τα ονόματα σε UNIMARC.

*** Πεδίο 7XX μόνο για τα δίγλωσσα ονόματα.

**** Ισχύει μόνο για τα θέματα.

***** Ισχύει μόνο για τα ελληνικά θέματα.

Διάγραμμα 1: Επίπεδο των εγγραφών καθιερωμένων όρων ανά κατηγορία

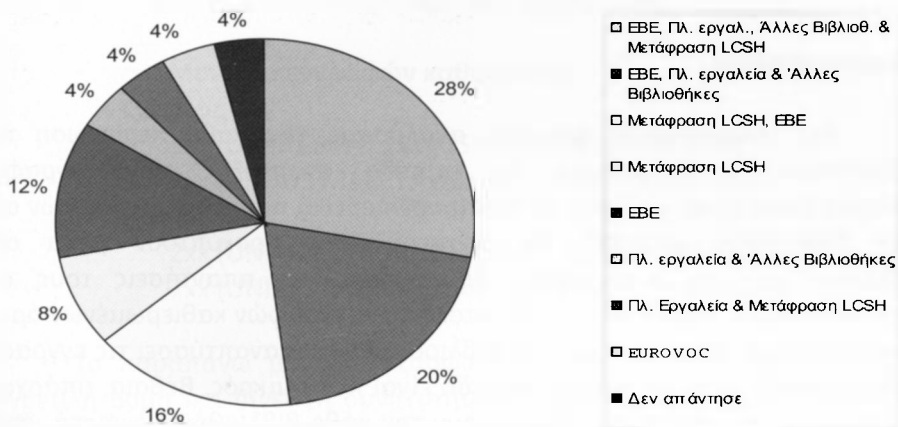

Απαντήσεις στην Ερώτηση 10 – Για την γλώσσα των θεματικών επικεφαλίδων
 6 βιβλιοθήκες καθιερώνουν τις θεματικές επικεφαλίδες στην ελληνική γλώσσα
 5 βιβλιοθήκες καθιερώνουν τις θεματικές επικεφαλίδες στην αγγλική γλώσσα
 19 βιβλιοθήκες καθιερώνουν τις θεματικές επικεφαλίδες στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 12 – Για τις πηγές και τα πρότυπα

Σε 25 βιβλιοθήκες που έχουν ελληνικό ή δίγλωσσο θεματικό κατάλογο, οι πηγές που χρησιμοποιούνται φαίνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΔΩΝ

Διάγραμμα 2: Πρότυπα / πηγές που χρησιμοποιούνται για την καθιέρωση των θεματικών επικεφαλίδων.

Απαντήσεις στην Ερώτηση 13 – Για τις παραπομπές

Σε 25 βιβλιοθήκες που έχουν ελληνικό ή δίγλωσσο θεματικό κατάλογο, στο δίγλωσσο θέμα, όταν ο θεματικός όρος στη βιβλιογραφική εγγραφή είναι ελληνικός,

- ο 5 βιβλιοθήκες (20%) δημιουργούν παραπομπή *βλέπε* με αντίστοιχο όρο στην αγγλική
- ο 7 βιβλιοθήκες (28%) δημιουργούν παραπομπή *βλέπε επίσης* με αντίστοιχο όρο στην αγγλική
- ο 3 βιβλιοθήκες (12%) δημιουργούν ισότιμους όρους για θέματα και γεωγραφικά ονόματα (πεδίο 7XX)
- ο 10 βιβλιοθήκες (40%) – τίποτα από τα παραπάνω

Ο μεγαλύτερος αριθμός των βιβλιοθηκών που διαθέτει δίγλωσσο ή μόνο ελληνικό θεματικό κατάλογο δεν δημιουργεί παραπεμπτικές επικεφαλίδες και γι' αυτό βρίσκεται στο επίπεδο (1). Οι υπόλοιπες βιβλιοθήκες ακολουθούν δική τους πολιτική (*βλέπε, βλέπε επίσης* και επικεφαλίδες διασύνδεσης).

3. Συμπεράσματα

Στη συγκεκριμένη εργασία, αναλύσαμε την κάθε περίπτωση των βιβλιοθηκών κι εκτιμήσαμε το επίπεδο ανάπτυξης των εγγραφών καθιερωμένων όρων, με βάση τα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτών από κάθε βιβλιοθήκη χωριστά. Τα συμπεράσματα προκύπτουν μέσα από συζητήσεις με τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο, καθώς και την αποστολή των εγγραφών καθιερωμένων όρων. Παρατηρήσαμε, ότι ο αριθμός των βιβλιοθηκών που αναπτύσσει τις εγγραφές καθιερωμένων όρων σε πλήρες επίπεδο είναι πολύ μικρός. Βέβαια, υπάρχουν σημαντικοί παράγοντες που επηρεάζουν την κάθε βιβλιοθήκη χωριστά, όπως είναι το μέγεθος της συλλογής, ο αριθμός που εξυπηρετεί, αν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό, το λογισμικό και η διάταξη. Το λογισμικό και η διάταξη παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο. Για παράδειγμα, οι βιβλιοθήκες που διαθέτουν λογισμικό ABEKT αποφεύγουν τη δημιουργία παραπομπών, γιατί δεν υποστηρίζεται η αναζήτησή τους. Όσον αφορά στη διάταξη, οι βιβλιοθήκες που χρησιμοποιούν το UNIMARC θεωρούν ότι είναι πολύ λειτουργικό για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, αλλά εκτιμάται ότι δεν έχουν ενεργοποιήσει όλα τα απαιτούμενα πεδία για την ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων, σε αντίθεση με τη διάταξη MARC 21. Επίσης, οι βιβλιοθήκες έχουν εκφράσει τη δυσκολία αντιστοίχισης των πεδίων UNIMARC/MARC 21 και αυτό συμβαίνει κατά τη διαδικασία καταχώρησης μιας εγγραφής που εντοπίζεται στην βάση της LC. Οι βιβλιοθήκες που έχουν διάταξη UNIMARC αποφεύγουν να κατεβάζουν τις εγγραφές από την LC, γιατί είναι πολύ χρονοβόρα διαδικασία και έτσι τις καταχωρούν χειρωνακτικά.

Όσον αφορά στο προσωπικό, εντοπίσαμε ότι ανάλογα με το μέγεθος της κάθε βιβλιοθήκης εξαρτάται και ο αριθμός των ατόμων που απασχολούνται στη συγκεκριμένη εργασία. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί, ότι όλες οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες βρίσκονται σε μία μεταβατική κατάσταση εξαιτίας της διακοπής των συμβασιούχων που έχουν βελτιώσει σημαντικά τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών. Σε ορισμένες βιβλιοθήκες μάλιστα, σταμάτησε η ανάπτυξη των εγγραφών καθιερωμένων όρων, λόγω του ότι δεν υφίσταται πλέον θέση εργασίας που να συνεχίσει το έργο αυτό. Τα αποτελέσματα αυτής της κατάστασης θα φανούν σε μελλοντικές αναζητήσεις και προσπάθειες βελτίωσης των εγγραφών.

Σχετικά με τις θεματικές επικεφαλίδες, θα ήταν καλό να υπάρχει η δυνατότητα δίγλωσσου θεματικού καταλόγου σε όλες τις βιβλιοθήκες, έτσι

ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ομοιομορφία μεταξύ τους. Η δημιουργία ενός αρχείου καθιερωμένων όρων θα πρέπει να περιλαμβάνει καθιερωμένους όρους και στις δύο γλώσσες συσχετισμένους μεταξύ τους.

ο **Μοντέλο εγγραφών καθιέρωσης**

Εγγραφή Α

2xx (UNIMARC) ή 1xx (USMARC) *Ελληνικός όρος*

7xx (UNI/US MARC) *Αντίστοιχος όρος στην αγγλική*

Εγγραφή Β

2xx (UNIMARC) ή 1xx (USMARC) *Αγγλικός όρος*

7xx (UNI/US MARC) *Αντίστοιχος όρος στην ελληνική*

Το παραπάνω μοντέλο εξασφαλίζει δίγλωσσο θησαυρό με ισχυρή συνδετική δομή και δίνει τη δυνατότητα ελέγχου βιβλιογραφικών εγγραφών που είτε περιλαμβάνουν θεματικές επικεφαλίδες στην μία γλώσσα, είτε στην άλλη είτε και στις δύο.⁶

Επιπλέον, εντοπίσαμε τις 23 βιβλιοθήκες (76,6%) που δεν έχουν συνεργαστεί με κάποιον προμηθευτή για την απόκτηση έτοιμων εγγραφών καθιερωμένων όρων. Ο κυριότερος λόγος είναι ότι δεν υπάρχει πλέον χρηματοδότηση που να ενισχύσει τέτοιου είδους συνεργασίες. Δύο (2) βιβλιοθήκες (6,6%) που συνεργάστηκαν με κάποιον προμηθευτή δεν ήταν ευχαριστημένες και διέκοψαν τη συνεργασία τους, ενώ τρεις (3) άλλες βιβλιοθήκες (9,9%) ήθελαν μόνο να αποκτήσουν έτοιμες εγγραφές από την LC, χωρίς να τους παρέχεται πρόγραμμα συνεχιζόμενης ενημέρωσης. Ας σημειωθεί, ότι μόνο δύο (2) βιβλιοθήκες (6,6%) συνεχίζουν τη συνεργασία τους με κάποιον προμηθευτή και ενημερώνονται για τις αλλαγές και αναθεωρήσεις που υπάρχουν στις εγγραφές.

Οι προκλήσεις, οι προτάσεις και οι στόχοι όλων των βιβλιοθηκών έχουν κοινά στοιχεία όπως είναι ο ενιαίος κατάλογος για τις βιβλιογραφικές αλλά και για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων, ώστε να επιτυγχάνεται ο έλεγχος στα αρχεία των καθιερωμένων όρων, να επιτρέπεται η κοινή χρήση στις εγγραφές και να μειώνεται το κόστος. Επισημαίνεται λοιπόν, ότι η ακεραιότητα και η λειτουργικότητα βασίζεται στη συνεργατική καταλογογράφηση, στην ποιότητα και τον έλεγχο των εγγραφών αλλά και των αρχείων καθιερωμένων όρων (Sitas and Kapidakis, 2008).

⁶ Έκθεση ομάδας εργασίας σύνταξης βιβλιοθηκονομικών προδιαγραφών για τον Συλλογικό Κατάλογο, 1997, www.ntua.gr/librarv/deliv01.htm (Ημερομηνία πρόσβασης: 14/5/2010).

4. Προτάσεις

1. Υπάρχουν ποιοτικές βάσεις για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων, που έχουν σημειωθεί μέχρι σήμερα από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Αριστοτέλειο, την Εθνική Βιβλιοθήκη, το ΤΕΙ Θεσσαλονίκης για τα ελληνικά θέματα, το Γεωπονικό, το Πάντειο Πανεπιστήμιο για τα θέματα, την ΑΣΚΤ για τα θέματα τέχνης, κ.ά. Για τον λόγο αυτό, υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία αμιγές αρχείου για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων, διαθέσιμο σε όλους.

2. Αναγκαία συνεργασία όλων των βιβλιοθηκών με τον ΣΚΕΑΒ για τη δημιουργία Κοινής Πολιτικής, τη δημιουργία Εθνικού Αρχείου Καθιερωμένων Όρων και την ανάπτυξη ξεχωριστής βάσης για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων. Η ΕΒΕ θα συμμετέχει στο Εθνικό Αρχείο Καθιερωμένων Όρων.

3. Επιπλέον, ο ΣΚΕΑΒ⁷ θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την εφαρμογή συστήματος ανατροφοδосίας 'MASTER' για την υλοποίηση ενός ενιαίου καταλόγου των βιβλιοθηκών, ώστε να μπορούν να τροφοδοτούνται και να ενημερώνονται τακτικά από αυτόν. Ο εναλλακτικός αυτός τύπος του Κύριου Συλλογικού Καταλόγου (Master Union Catalogue) θεωρείται 'καλύτερος', γιατί οι εγγραφές πρωτοδημιουργούνται στον κεντρικό και ακολούθως εισάγονται στους τοπικούς καταλόγους. Όσον αφορά στη διαδικασία των στατιστικών για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων, θα ήταν προτιμότερο να οριστεί ένας υπεύθυνος από κάθε βιβλιοθήκη χωριστά, ο οποίος θα συγκεντρώνει τα στατιστικά στοιχεία των εγγραφών και σε συνεργασία με την ΕΒΕ και τον ΣΚΕΑΒ να δημιουργηθεί το εθνικό αρχείο καθιερωμένων όρων.

4. Η ΕΒΕ, από τότε που έκδωσε το CD-ROM έχει βελτιώσει σημαντικά το επίπεδο στις εγγραφές καθιερωμένων όρων που διαθέτει. Θα ήταν λοιπόν προτιμότερο, να δίνει τη δυνατότητα ελεύθερης πρόσβασης σε όλες τις βιβλιοθήκες μέσω διαδικτύου, στους ενημερωμένους καθιερωμένους όρους.

5. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί, ότι ο Συλλογικός Κατάλογος Δημοσίων Βιβλιοθηκών έχει ήδη συντάξει κανόνες για τη δημιουργία αρχείων καθιερωμένων όρων.⁸ Η συνεργασία, ο συντονισμός και η ενοποίηση μεταξύ των ακαδημαϊκών, δημοσίων βιβλιοθηκών, της ΕΒΕ, καθώς και του ΣΚΕΑΒ, θεωρούνται απαραίτητα συστατικά για να συνταχθεί μια ενιαία πολιτική, αλλά και να αναπτυχθεί μια ξεχωριστή βάση για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων και εν συνεχεία, να εφαρμοστεί από όλες τις βιβλιοθήκες.

⁷ Τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Παντελή Μπράτση (19/6/2009).

⁸ ΣΚΑΒ, <http://unioncat.blogspot.com/2008/03/authorities-215.html> (Ημερομηνία πρόσβασης: 15/5/2010).

Βιβλιογραφία

- Έκθεση ομάδας εργασίας σύνταξης βιβλιοθηκονομικών προδιαγραφών για τον Συλλογικό Κατάλογο, 1997, www.ntua.gr/library/deliv01.htm (Τελευταία πρόσβαση στις 14/5/2010).
- ΜΟΠΑΒ. Διαθέσιμο στο: www.morab.gr (Τελευταία πρόσβαση στις 14/5/2010).
- Μπράττης, Π.Α. 2007. Παρατηρήσεις και προβλήματα στη βάση του ΣΚΕΑΒ. Ανακοίνωση στη διημερίδα, «Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: υπηρεσίες και εργαλεία στη διάθεση χρηστών και βιβλιοθηκονόμων». Αθήνα, 7-8 Μαΐου 2007, ΕΜΠ.
- Παντή-Παντούδη, Α. 2009. *Συγκριτική μελέτη για τις εγγραφές καθιερωμένων όρων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδας και Κύπρου*. Διπλωματική εργασία στα πλαίσια του ΠΜΣ στην Επιστήμη της Πληροφορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Διαθέσιμο στο: http://dlib.ionio.gr/mtheses/Panti_authorities.doc
- Συλλογικός Κατάλογος Δημοσίων Βιβλιοθηκών (ΣΚΔΒ). Διαθέσιμο στο: <http://unioncat.blogspot.com/2008/03/authorities-215.html> (Τελευταία πρόσβαση στις 15/5/2010).
- ΣΚΕΑΒ. Διαθέσιμο στο: www.unioncatalog.gr (Τελευταία πρόσβαση στις 14/5/2010).
- Hu, L. [et al.] 2004. Chinese Name authority control in Asia: an overview. *Cataloguing & Classification Quarterly*, 39 (1-2): 465-488.
- Kinetica Advisory Committee 2002. Final report of the expert advisory group on authority record delivery. Kinetica Advisory Committee meeting, KAC/2002/2/11, 7-9 August.
- Kulygina, N. 2005. Authority control in a multilanguage catalogue: russian experience. Word Library and Information Congress: 71th IFLA general conference and council "Libraries: a voyage of discovery". Oslo, Norway, 14-18 August. Διαθέσιμο στο: <http://ifla.queenslibrary.org/IV/ifla71/papers/148e-Kulygina.pdf> (Τελευταία πρόσβαση στις 14/5/2010).
- Lavrenova, O.A. 2005. National authority file of the russian geographic names. Word Library and Information Congress: 71th IFLA general conference and council "Libraries: a voyage of discovery". Oslo, Norway, 14-18 August. Διαθέσιμο στο: <http://ifla.queenslibrary.org/IV/ifla71/papers/015e-Lavrenova.pdf> (Τελευταία πρόσβαση στις 14/5/2010).
- Marais, H. 2004. *Authority control in an academic library consortium using a union catalogue maintained by a central office for authority control*. Theses for the degree of Doctor of Literature and Philosophy in the subject of Information Science, University of South Africa.

- Messmer, G. 2003. The German Name Authority File (PND) in the Union Catalogue: principles experiences and costs. International Conference on Authority Control, June 2005. Διαθέσιμο στο:
www.unifi.it/universita/biblioteche/ac/relazioni/messmer_eng.pdf (Τελευταία πρόσβαση στις 15/5/2010).
- Sitas, A. and Kapidakis S. 2008. Duplicate detection algorithms of bibliographic descriptions. *Library Hi Tech*, 26 (2): 287-301.